

26.2.2021

VN/4469/2021
VN/4469/2021-OKM-1

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Varainhoitovuoden 2021 lisäsuoritepäätöksellä opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin myönnettävien lisärahoitusten hakeminen

Tässä kirjeessä ohjeistetaan koulutuksen järjestäjiä vuoden 2021 talousarvion perusteella opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin myönnettävän lisärahoituksen (80 milj. €) hakemisesta. Samalla ohjeistetaan koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin vuoden 2021 ensimmäisen lisätalousarvion perusteella myönnettävän lisärahoituksen (17,5 milj. €) hakemisesta. Jälkimmäisen osalta haku käynnistetään hallituksen lisätalousarvioesityksen mukaisena. Päätös lisärahoituksesta tehdään kuitenkin vasta eduskunnan hyväksytyä lisätalousarvioesityksen. Molempia lisärahoituksia haetaan yhdellä sähköisellä hakulomakkeella, ja ne myönnetään vuoden 2021 ensimmäisellä lisäsuoritepäätöksellä perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena.

1. Lisärahoitus opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin

Pääministeri Marinin hallitusohjelman linjauksen mukaisesti toisen asteen koulutuksessa havaittuihin laatuongelmiin tulee puuttua välittömästi ja erityisesti opetus- ja ohjausresurssien riittävyys ammatillisessa koulutuksessa tulee varmistaa. Hallitus päätti kohdentaa ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin kertaluonteista lisärahoitusta yhteensä 250 miljoonaa euroa vuosien 2019-2022 aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt koulutuksen järjestäjille tästä 20 miljoonaa euroa marraskuussa 2019 ja 80 miljoonaa euroa kesäkuussa 2020 tekemillään lisäsuoritepäätöksillä. Nyt myönnettävänä on vuoden 2021 talousarviossa päätetty 80 miljoonan euron lisärahoitus. Lisäksi tarkoituksena on kohdentaa vielä 70 miljoonan euron lisämääräraha vuonna 2022.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo@minedu.fi

Lisärahoituksen myöntämisen edellytykset ja käyttökohteet

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 32 e §:n mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävää perusrahoitusta voidaan korottaa harkinnanvaraisesti koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvästä erityisestä syystä johtuen. Harkinnanvaraista korotusta voidaan erityisestä syystä myöntää myös varainhoitovuoden aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää hakemuksesta harkinnanvaraisesta korotuksesta.

Ministeriö myöntää opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin kohdennettavan perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen koulutuksen järjestäjille vasta varainhoitovuoden aikana, jotta lisärahoituksen järjestäjäkohtaiselle kohdentumiselle oli mahdollista valmistella uusimpaan tilastoaineistoon perustuvat laskennalliset myöntökriteerit ja niiden perusteella esimerkinomainen laskelma lisärahoituksen järjestäjäkohtaisesta jakautumisesta. Näin haku työllistää koulutuksen järjestäjiä mahdollisimman vähän.

Lisärahoitus on tarkoitettu käytettäväksi uusien opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen. Lisäksi sitä voidaan käyttää opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen, jolloin opettajien työpanosta on mahdollista kohdentaa enemmän opetukseen. Lisärahoituksella voidaan myös jatkaa vuosina 2019 ja 2020 vastaavaan tarkoitukseen myönnettyllä lisärahoituksella lisätyn henkilöstön palkkaamista. Lisärahoituksen käyttö ei ole sidottu rahoituksen myöntämisvuoteen. Tavoitteena on, että koulutuksen järjestäjät pystyisivät ylläpitämään lisättyä opetuksen ja ohjauksen määrää useamman vuoden ajan rekrytointien kuitenkin painottuessa kuluvaan vuoteen.

Lisärahoituksen tavoitteena on turvata jokaiselle opiskelijalle hänen tarvitsemansa opetus, ohjaus ja tuki. Opetuksen ja ohjauksen lisäämiseen tarkoitettuja resursseja on käytettävä siten, että niillä voidaan tukea erityisesti niitä opiskelijoita, jotka tarvitsevat enemmän tukea opintoihinsa. Ministeriö katsoo, että opetuksen ja ohjauksen lisäresursseja on tarpeen kohdentaa erityisesti perusopetuksen päättäneiden nuorten, maahanmuuttajien ja heikkojen perustaitojen varassa olevien aikuisten koulutuksen järjestämiseen. Lisämäärärahan turvin koulutuksen järjestäjien on kohdennettava lisää opetusta, ohjausta ja muita tukitoimia erityisesti sellaisille näihin kohderyhmiin kuuluville opiskelijoilleen, joilla on opiskelussa eniten ongelmia tai joiden tuen tarve on muutoin suurta taikka jotka ovat muusta syystä vaarassa keskeyttää opintonsa. Koulutuksen järjestäjien tarvitseman lisärahoituksen määrän arvioinnissa lähtökohtana on se, kuinka paljon niillä on edellä mainittuihin kohderyhmiin kuuluvia opiskelijoita. Tarkastelussa käytetään kalenterivuoden 2019 aikana aloittaneita uusia opiskelijoita koskevaa tilastoaineistoa. Lisärahoitusta ei myönnettäisi lainkaan niille koulutuksen järjestäjille, joilla ei ole aloittanut mainittuihin kohderyhmiin kuuluvia opiskelijoita.

Perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen myöntämisen edellytyksenä on koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvä erityinen syy. Ministeriö katsoo, että lisärahoituksen myöntämisen edellytys täyttyy silloin, jos koulutuksen järjestäjällä on mainitun tilastotiedon mukaan edellä kuvattuihin kohderyhmiin kuuluvia opiskelijoita, eikä se hakemuksensa mukaan pysty ilman lisärahoitusta turvaamaan kaikille kohderyhmiin kuuluville riittävässä määrin heidän tarvitsemaansa opetusta ja/tai ohjausta. Lisärahoituksen tarpeellisuutta arvioidaan lisäksi palkattavan lisähenkilöstön rekrytointisuunnitelman ja koulutuksen järjestäjän hakemuksessaan esittämien muiden tietojen perusteella.

Opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin tarkoitettun lisärahoituksen myöntäminen koulutuksen järjestäjälle perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena edellyttää, että koulutuksen järjestäjä on hakenut harkinnanvaraista korotusta kyseiseen tarkoitukseen.

Lisärahoituksen laskennalliset myöntökriteerit

Ministeriön tarkoituksena on myöntää vuoden 2021 talousarviossa päätetty lisärahoitus opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin koulutuksen järjestäjille pääosin samojen laskennallisten kriteerien perusteella kuin vuonna 2020 myönnetty lisärahoitus

kuitenkin siten, että nyt käytettäisiin vuotta tuoreempaa tilastoaineistoa. Laskennallisten kriteerien avulla kuvataan edellä esitettyjä kohderyhmiä, joille opetuksen ja ohjauksen lisäresursseja on tarpeen erityisesti kohdentaa. Laskennalliset myöntökriteerit ovat seuraavat:

- koulutuksen järjestäjän osuus kaikkien vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien alle 18-vuotiaiden uusien opiskelijoiden määrästä
- koulutuksen järjestäjän osuus kaikkien vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien vähintään 18-vuotiaiden uusien opiskelijoiden määrästä ja
- koulutuksen järjestäjän osuus kaikkien vieraskielisten uusien opiskelijoiden määrästä.

Tietopohjana kaikille kolmelle kriteerille on vuoden 2019 Koski-tieto, johon on kahden ensimmäisen kriteerin osalta liitetty Tilastokeskuksessa pohjakoulutustieto. Uusiksi opiskelijoiksi lasketaan sekä kokonaisen tutkinnon että pelkän tutkinnon osan/osien aloittaneet opiskelijat.

Kriteerejä painotetaan keskenään siten, että lisärahoituksesta jaetaan 50 % ensimmäisen kriteerin perusteella, 30 % toisen kriteerin perusteella ja 20 % kolmannen kriteerin perusteella. Myös painotukset ovat samat kuin vuoden 2020 lisärahoituksen jaossa käytetyt. Mikäli rahoitus jaettaisiin puhtaasti valittujen kohderyhmiin kuuluvien uusien opiskelijoiden lukumäärien suhteessa, olisivat vastaavat painotukset 37 %, 39 % ja 24 %. Määrälliseen painotukseen verrattuna lisärahoituksen jaossa painotetaan siis alle 18-vuotiaita vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevia enemmän suhteessa vähintään 18-vuotiaisiin. Perusteena tälle on muun muassa se, että vanhemmilla opiskelijoilla on usein enemmän kertynyttä osaamista ja jo suoritettuja tutkinnon osia toisin kuin nuorilla, jolloin he tarvitsevat nuoria vähemmän koulutusta ja tukea tutkintoon vaadittavan osaamisen saavuttamiseksi. Lisäksi painotus nuorimpiin vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa oleviin opiskelijoihin tukee oppivelvollisuuden laajentamisen toteutusta. Kolmannen kriteerin kohdalla lisärahoituksen jaossa käytetyn painotuksen tulee olla pienempi kuin sen määrällisen osuuden mukainen painoarvo. Tämä johtuu siitä, että vieraskieliset uudet opiskelijat ovat monesti myös vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevia, jonka vuoksi he tuovat lisärahoitusta koulutuksen järjestäjälle jo jommankumman aiemman kriteerin perusteella. Vieraskielisiä uusia opiskelijoita kuvaava erillinen kriteeri on kuitenkin perusteltua tämän kohderyhmän erityisen suuren lisätuen tarpeen vuoksi ja sen vuoksi, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä ei muutoin huomioi maahanmuuttajien tarvitsemää suurempaa tukea.

Liitteessä 1 on esitetty järjestäjittäin lisärahoituksen tarpeen arvioinnissa käytettävät uusien opiskelijoiden määrät sekä esimerkinomainen laskelma edellä mainituilla painotuksilla siitä, miten 80 miljoonaa euroa jakautuisi esitetyillä kriteereillä ilman muuta harkintaa kaikille niille koulutuksen järjestäjille, joilla aloitti vuonna 2019 kriteerien kohderyhmien opiskelijoita. Liitteessä esitettyä Koski-tietoa tarkastellessa on huomioitava, että poiminnassa on tehty joitakin tarkoituksenmukaisia rajauksia uusien opiskelijoiden määrään. Tarkastelun ulkopuolelle on rajattu ammatillisen koulutuksen lain 8 §:n mukainen muu ammatillinen koulutus ja muu kuin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama koulutus. Kaikkiaan mukaan on laskettu kukin opiskelija korkeintaan kerran samalle koulutuksen järjestäjälle. Kuitenkin, mikäli opiskelija on sekä vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa että vieraskielinen, hänet on laskettu lisärahoituksen perusteeksi kummaltakin osin. Aineistossa on mukana myös henkilötunnuksettomat opiskelijat, joiden ikä ei ole tiedossa. Nämä opiskelijat on laskettu iältään vähintään 18-vuotiaiden joukkoon oletuksena, että heillä ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa. Poiminta on tehty vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien uusien opiskelijoiden osalta 1.12.2020 ja vieraskielisten uusien opiskelijoiden osalta 1.1.2021 tilanteen mukaisena. Mikäli vuoden 2019 Koski-tietoa on tämän jälkeen päivitetty, ei tätä huomioida lisärahoituksen jaossa. Lisärahoituksen laskennallisten myöntökriteerien perusteena käytettävien uusien opiskelijoiden Koski-tietojen poimintasääntöjä on kuvattu tarkemmin liitteessä 2.

Lisärahoituksen myöntämiseen tai sen tasoon vaikuttava muu harkinta

Laskennallisten myöntökriteerien lisäksi ministeriö voi käyttää tarvittaessa myös muuta harkintaa päättäessään järjestäjäkohtaisesta lisärahoituksesta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin. Hakulomakkeella kysytään lisärahoituksilla palkattavan henkilöstön rekrytointisuunnitelmaa kuluvalle ja kahdelle seuraavalle vuodelle. Jos koulutuksen

järjestäjän hakemuksessaan esittämä rekrytointisuunnitelma ei vastaa laskennallisten kriteerien tuottamaa lisärahoituksen tasoa tai se on muutoin epätarkoituksenmukainen tai puutteellinen, tämä voi vaikuttaa myönnettävän lisärahoituksen määrään. Hakemuksista saatavan tiedon perusteella arvioidaan myös koulutuksen järjestäjien aiemmillä lisärahoituksilla palkkaaman henkilöstön ja lisättyjen henkilötyövuosien määrää suhteessa jo myönnettyihin lisärahoituksiin. Mikäli koulutuksen järjestäjä ei ole riittävässä määrin kyennyt lisäämään opetus- ja ohjaushenkilöstöään eikä pysty muutoinkaan todentamaan opiskelijoiden saaman opetuksen ja ohjauksen määrän lisääntymistä, tämä voidaan ottaa huomioon vuoden 2021 lisärahoituksen tasoa arvioitaessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö lähetti 16.10.2020 koulutuksen järjestäjille kirjeen (VN/22726/2020) koskien varainhoitovuoden 2021 varsinaisella suoritepäätöksellä myönnettävän rahoituksen hakemista. Kirjeessä ministeriö kiinnitti koulutuksen järjestäjien huomiota siihen, että lisärahoitusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin ei ole tarkoituksenmukaista myöntää sellaisille koulutuksen järjestäjille, jotka lomauttavat samaan aikaan opetushenkilöstöään. Mikäli koulutuksen järjestäjä on saanut aiemmillä päätöksillä lisärahoitusta opetus- ja ohjaushenkilöstön lisäämiseen, mutta on kuitenkin vuoden 2020 aikana lomauttanut opetus- ja ohjaushenkilöstöään, tämä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2021 lisärahoitusta kohdennettaessa. Tämän vuoksi hakulomakkeella kerätään tiedot vuonna 2020 ja alkuvuonna 2021 toteutetuista ja vuodelle 2021 päätetyistä ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön lomautuksista.

Ministeriö voi poiketa liitteessä 1 esitetystä esimerkinomaisesta laskelmasta lisämäärärahan järjestäjäkohtaisesta määräytymisestä myös muusta perustellusta syystä.

Koska lisärahoituksen myöntäminen pääasiallisesti laskennallisin kriteerein perustuu suhteelliseen laskutapaan, jossa jokaisen koulutuksen järjestäjän osuus lisärahoituksesta riippuu muiden järjestäjien osuudesta, voi muuhun harkintaan perustuvilla muutoksilla laskennallisten kriteerien tuottamaan euromäärään olla vaikutusta myös sellaisten koulutuksen järjestäjien rahoitukseen, joita muu harkinta ei koske. Tämän vuoksi liitteessä 1 esitetty laskentakriteerien perusteella määräytyvä koulutuksen järjestäjäkohtainen rahoitus on ymmärrettävä tässä vaiheessa vasta lisärahoituksen tasoa kuvaavana tietona tilanteessa, jossa ministeriö ei käyttäisi lainkaan muuta harkintaa lisärahoitusta myöntäessään. Kyse ei siis ole ministeriön euromääräisistä ehdotuksista koulutuksen järjestäjille myönnettävistä lisärahoituksista.

Lisärahoituksen hakeminen

Perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena myönnettävää lisärahoitusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin haetaan sähköisellä hakulomakkeella, joka julkaistaan tarkempine ohjeineen 1.3.2021 ministeriön sivuilla osoitteessa <http://minedu.fi/lisasuoritepaatosten-valmistelu>.

Mikäli koulutuksen järjestäjä pitää tässä kirjeessä ja sen liitteessä 1 esitettyä lisärahoituksen laskennallista jakotapaa hyvänä, sen tulee ilmoittaa hakulomakkeella hakevansa ministeriön esittämillä kriteereillä ja painoarvoilla sille kohdentuvaa osuutta lisärahoituksesta turvatakseen lisärahoituksen kohderyhmiin kuuluville opiskelijoilleen heidän tarvitsemansa opetuksen ja ohjauksen. Tällöin hakumenettely siis poikkeaa tavanomaisesta perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen hakemisesta siten, että koulutuksen järjestäjä ei hae perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta tietyinä euromäärinä. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että mikäli joillekin koulutuksen järjestäjille ei voida myöntää täysimääräisenä laskennallisten kriteerien tuottamaa euromäärää, tämä kasvattaa vastaavasti muille koulutuksen järjestäjille kohdentuvaa rahoitusta. Mikäli koulutuksen järjestäjä hakisi harkinnanvaraista korotusta tarkkana euromääränä, tämä asettaisi katon tälle järjestäjälle myönnettävälle lisärahoitukselle, vaikka myöntäminen perustuisikin muutoin puhtaasti laskennallisiin kriteereihin. Mikäli koulutuksen järjestäjä hakee lisärahoitusta edellä esitetysti, sen ei tarvitse erikseen perustella laskennallisten kriteerien perusteella sille kohdentuvan rahoitusosuuden muodostumista.

Mikäli koulutuksen järjestäjä hakee lisärahoitusta ministeriön jakoesityksestä poikkeavalla tavalla, lisärahoitusta haetaan tarkkana euromääränä. Perusteluissa esitetään, millä perusteilla koulutuksen järjestäjän hakema lisärahoitusosuus muodostuu ja miksi se poikkeaa ministeriön esittämän esimerkinomaisen laskelman mukaisesta euromäärästä. Esimerkiksi jos koulutuksen järjestäjä arvioi, että lisähenkilöstöä ei ole syytä palkata niin paljon kuin tarkoitukseen laskennallisten kriteerien perusteella muodostuvalla lisärahoituksella olisi mahdollista, järjestäjän tulee hakea vain suunnittelemiinsa rekrytointeihin tarvittavaa euromäärää. Hakulomakkeella kysytään erikseen lisärahoituksella palkattavan lisähenkilöstön rekrytointisuunnitelma mukaan lukien myös aiemmilla lisärahoituksilla toteutetut/toteutettavat henkilöstölisäykset. Hakemuksessa esitetyn rekrytointisuunnitelman tulee vastata haettavan lisärahoituksen tasoa aikaisemmat tarkoitukseen myönnetty lisärahoitukset huomioon ottaen.

Ministeriö on laatinut hakulomakkeen siten, että koulutuksen järjestäjiä ohjataan hakemaan edellä kuvatun mukaisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lisärahoituksen vaikuttavuuden seuranta

Lisärahoituksen vaikutuksia opetuksen ja ohjauksen määrään seurataan säännöllisesti lisärahoituksen hakujen yhteydessä ja myöhempinä vuosina samankaltaisella seurantalomakkeella kerättävän tiedon perusteella. Koulutuksen järjestäjien onnistumista opetuksen ja ohjauksen määrän lisäämisessä arvioidaan tarkastelemalla koulutuksen järjestäjän palkkaaman lisähenkilöstön ja lisäämien henkilötyövuosien suhdetta järjestäjän saamiin lisärahoituksiin ja hakemuksissa esittämiin rekrytointisuunnitelmiin. Tarkastelussa otetaan huomioon myös henkilöstön ja henkilötyövuosien kokonaismäärissä sekä opiskelijoiden ja opiskelijavuosien määrissä tapahtuneet muutokset. Myöhemmin lisärahoituksen vaikutusten laajemmassa arvioinnissa hyödynnetään myös muun muassa opintojen kulkua ja keskeyttämistä kuvaavia tilastotietoja sekä muita selvityksiä ja arviointeja.

2. Vuoden 2021 ensimmäisen lisätalousarvion rahoitus koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin

Hallitus on antanut 25.2.2021 eduskunnalle vuoden 2021 ensimmäisen lisätalousarvioesityksen, jossa ammatilliseen koulutukseen ehdotetaan 17,5 miljoonan euron lisärahoitusta käytettäväksi koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin lisäämiseksi sekä opiskelijoiden osaamiseröjen tasoittamiseksi ja valmistuvien ammattiosaamisen varmistamiseksi. Lisärahoitus asetetaan hakuun hallituksen esityksen mukaisena.

Vuonna 2020 koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen myönnetty lisärahoitus

Vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa päätettiin 30 miljoonan euron lisämäärärahasta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen ammatillisessa koulutuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi lisärahoituksen koulutuksen järjestäjille 30.9.2020 (VN/15767/2020) ja 16.12.2020 (VN/24305/2020) tekemillään lisäsuoritepäätöksillä. Lisärahoitusta myönnettiin 103 ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Lisärahoitusta tuli kohdentaa erityisesti koulutuksensa keskeyttäneiden tai keskeyttämishuonon alla olevien opiskelijoiden opiskelun ohjaukseen ja tukeen sekä valmistumassa olevien opiskelijoiden opinto-ohjaukseen ja näyttöjen mahdollistamiseen. Tavoitteena oli lieventää koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen negatiivisia vaikutuksia opintojen etenemiseen ja opiskelijoiden hyvinvointiin.

Lisärahoitusta on voitu käyttää laajasti monin eri tavoin, muun muassa

- kevään 2020 poikkeusolojen aikana heikosti tavoitettujen opiskelijoiden tilanteen kartoittamiseen

- opiskelijoiden yksilöllisten tilanteiden mukaisesti järjestettyyn lähiopetukseen ja ohjaukseen
- muuhun opiskelijoiden tarvitsemaan ohjaukseen ja tukeen tarvittaessa moniammatillisena yhteistyönä ja erityisen tuen keinovalikoimalla
- opinto- ja uraohjaukseen erityisesti valmistumassa oleville opiskelijoille
- opiskelijoiden henkilökohtaisten osaamisen kehittämissuunnitelmien päivittämiseen
- korvaavien koulutusopimus- ja oppisopimuspaikkojen järjestämiseen sekä
- rästiin jääneiden osaamisen näyttöjen mahdollistamiseen työpaikoilla tai oppilaitoksen oppimisympäristöissä.

Lisärahoituksen turvin tukitoimia on voitu jatkaa vielä kuluvan vuoden aikana.

Tämän hetken tilannearvio koronavirusepidemian vaikutuksista ammatillisessa koulutuksessa

Koronavirusepidemia on vaikeuttanut ammatillisen koulutuksen järjestämistä jo lähes vuoden ajan, eikä tilanteeseen ole vielä lähiaikoina odotettavissa muutosta. Lähiopetuksen sijaan opetusta ja ohjausta on jouduttu järjestämään etäopiskeluna muun muassa erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä ja -ratkaisuja sekä tarvittaessa itsenäistä opiskelua hyödyntäen. Näillä toimilla on pääsääntöisesti voitu turvata opiskelun eteneminen, mutta etäopiskelu ja muut itsenäisen opiskelun muodot eivät kuitenkaan ole mahdollistaneet kaikkien opiskelijoiden opintojen sujumista aiempaan tapaan.

Kattavaa koko maata koskevaa tietoa koronavirusepidemian vaikutuksista ammattisen koulutuksen järjestämiseen, opintojen etenemiseen ja opiskelijoiden hyvinvointiin ei vielä tässä vaiheessa ole käytettävissä. Jo nyt on kuitenkin tiedossa, että koronavirusepidemia on lisännyt keskeyttämiä monilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä. Lisäksi on arvioitu, että oppimistulokset ovat heikentyneet, opiskelijoiden väliset oppimiserot ovat kasvaneet ja että erityisesti nuorten opiskelijoiden kokema henkinen kuormitus on lisääntynyt. Negatiiviset vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti vaikeimmassa asemassa oleviin nuoriin, heikkojen perustaitojen varassa oleviin aikuisiin ja muista syistä enemmän tukea tarvitseviin opiskelijoihin. Koronavirusepidemia on myös hankaloittanut ammatillisesta koulutuksesta valmistumassa olevien tilannetta ja lisännyt heidän epävarmuuttaan tulevaisuudesta.

Syksyllä 2020 opintonsa aloittaneilla peruskoulusta tulleilla nuorilla ei välttämättä ole ollut riittävästi mahdollisuuksia ryhmäytyä ja luoda sosiaalista verkostoa uudessa oppilaitoksessa. Osalla nuorista opiskeluvalmiudet ja perustaidot eivät ole riittäneet itsenäiseen, tavoitteelliseen ja itseohjautuvaan opiskelutapaan. Etenkin erityisen tuen opiskelijoilla ja muilla heikoilla perustaidoilla opintona aloittavilla on tällaisessa tilanteessa suurentunut riski keskeyttää opintonsa. Heille on pystyttävä järjestämään yksilöllistä ja pidempikestoista tukea myös koronavirusepidemian aikana. Opinnoissaan jo pidemmällä olevista opiskelijoista osa ei ole päässyt viime vuoden aikana harjoittelemaan riittävästi ammatissa tarvittavia perustaitoja työpaikoilla tai oppilaitosten oppimisympäristöissä eikä osoittamaan osaamistaan aidoissa työtilanteissa järjestetyissä näytöissä. Tämä voi heijastua ammattiin valmistuvien osaamistason laskuna ja vaikeutena työllistyä tutkinnon suorittamisen jälkeen, jollei syntyneitä puutteita opiskelijoiden osaamisessa pystytä paikkamaan koulutuksen aikana.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että kuluvan vuoden aikana ammatillisessa koulutuksessa tarvitaan edelleen tehokkaita toimia keskeyttämisten ja muiden koronavirusepidemian negatiivisten vaikutusten ennaltaehkäisyyn ja samanaikaisesti monipuolisia korjaavia toimia, joilla muun muassa pyritään etäopiskelusta aiheutuneiden oppimisvajeiden umpeenkuomiseen tai opintonsa keskeyttäneiden saamiseen takaisin koulutukseen ja tarvittavien ohjaus-, tuki- ja opiskelijahuollon palvelujen piiriin.

Vuonna 2021 myönnettävän lisärahoituksen hakeminen ja käyttökohteet

Lisärahoitusta koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin lisäämiseksi sekä opiskelijoiden osaamiserojen

tasoittamiseksi ja valmistuvien ammattiosaamisen varmistamiseksi haetaan perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena.

Lisärahoitusta hakevien koulutuksen järjestäjien tulee esittää hakemuksessaan suunnitelma siitä, miten lisärahoitus tulotisiin käyttämään. Käyttökohteita kuvataan pääpiirteissään aiemmissa vastaavissa hauissa käytetyllä jäsentelyllä, josta ohjeistetaan tarkemmin hakulomakkeella.

Nyt haettavana olevalla lisärahoituksella on mahdollista jatkaa vuonna 2020 myönnettyllä lisärahoituksella käynnistettyjä toimia tai aloittaa täysin uusia toimia. Lisärahoitusta tulee hakea vain sellaisiin toimiin, jotka pystytään toteuttamaan pääasiallisesti vuoden 2021 aikana.

Ministeriö kiinnittää koulutuksen järjestäjien huomiota siihen, että opiskeluhuollon suorat kustannukset kuuluvat ensisijaisesti kunnan vastuulle, eikä tämä lisärahoitus ole tarkoitettu käytettäväksi esimerkiksi kuraattoreiden tai psykologien palkkaamiseen.

Koulutuksen järjestäjien tulee lisäksi ilmoittaa suunniteltujen toimien piirissä olevien opiskelijoiden määrät pääpiirteissään aiemmissa vastaavissa hauissa kysytyn mukaisesti. Hakulomakkeella ilmoitetaan tämänhetkisen tilanteen mukaiset tiedot niiden opiskelijoiden määristä,

- joiden valmistuminen on viivästynyt merkittävästi
- joita ei ole tavoitettu tai jotka ovat keskeyttäneet opintonsa
- joiden opinnot eivät ole edenneet henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS:n) mukaisesti ja
- joiden keskeytyneille tai toteutumatta jääneille koulutus- tai oppisopimusjaksoille ei ole järjestynyt korvaavia koulutus- tai oppisopimuspaikkoja.

Vuoden 2021 lisärahoituksen myöntämisen perusteet

Koulutuksen järjestäjän tarvetta lisärahoitukseen koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin arvioidaan ensisijaisesti hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella ja tarvittaessa myös tilastotietojen ja muiden käytettävissä olevien selvitysten perusteella. Arvio tehdään lisätukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän ja heidän tarvitsemansa tuen laadun ja laajuuden perusteella sekä koulutuksen järjestäjän suunnitteleminen tai jo käynnistämien toimenpiteiden perusteella.

Vuonna 2021 myönnettävää lisärahoitusta koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin on tarkoitus kohdentaa erityisesti pitkien etäopetusjaksojen aiheuttamien ongelmien lieventämiseen. Tämän vuoksi hakemuksissa pyydetään tiedot toteutetuista etäopetusjaksoista, niiden kestosta ja opiskelijamäärästä, jota poikkeavat opetusjärjestelyt ovat koskeneet.

Lisärahoitusta on tarkoitus kohdentaa erityisesti myös erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden keskeyttämisen ehkäisyyn. Kohderyhmän suuruutta koulutuksen järjestäjällä tarkastellaan Koski-järjestelmästä saatavan tilastotiedon perusteella ja tarvittavien tukitoimien laajuutta arvioidaan tarkemmin hakemusten perusteella.

Lisärahoituksen määrää arvioidessaan ministeriö ottaa huomioon myös sen, kuinka paljon koulutuksen järjestäjälle on myönnetty vuonna 2020 lisärahoitusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen ja miten myönnettyä lisärahoitusta on käytetty. Hakemuksen perusteella arvioidaan, missä määrin aiemmin myönnettyllä lisärahoituksella on vielä mahdollista toteuttaa tarvittavia tukitoimia kuluvan vuoden aikana.

Edelleen ministeriö kiinnittää koulutuksen järjestäjien huomiota siihen, että lisärahoitusta koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin ei ole tarkoituksenmukaista myöntää sellaisille koulutuksen järjestäjille, jotka ovat lomauttaneet tai aikovat lomauttaa opetus- ja ohjaushenkilöstöään. Tämän vuoksi hakulomakkeella kerätään tiedot vuonna 2020 ja alkuvuonna 2021 toteutetuista ja vuodelle 2021 päätetyistä ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön lomautuksista.

Lisärahoituksen vaikuttavuuden seuranta

Vuosien 2020 ja 2021 lisärahoituksilla toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia opintojen etenemiseen ja opiskelijoiden valmistumiseen tullaan arvioimaan muun muassa Koskesta saatavan tilastoaineiston avulla. Laajempi lisärahoituksilla toteutettujen toimien vaikuttavuusarviointi on tarkoitus sisällyttää ammatillista koulutusta koskevien muiden selvitysten ja arviointien tai vaihtoehtoisesti koronavirusepidemian vaikutuksia laajemmin kartoittavien selvitysten yhteyteen.

3. Hakemusten toimittaminen ja prosessin aikataulu

Perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin (luku 1) sekä koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin (luku 2) haetaan yhdellä sähköisellä lomakkeella, joka julkaistaan tarkempine ohjeineen 1.3.2021 ministeriön sivuilla osoitteessa <http://minedu.fi/lisasuoritepaatosten-valmistelu>.

Lisäksi koulutuksen järjestäjän tulee toimittaa sähköisen hakulomakkeen sisältöä vastaavat tiedot allekirjoitettuna ja päivättyinä asiakirjana opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@minedu.fi. Hakemuksen allekirjoittajalla tulee olla organisaation nimenkirjoitusoikeus.

Koulutuksen järjestäjien tulee toimittaa hakemuksensa opetus- ja kulttuuriministeriöön **viimeistään 31.3.2021**. Ministeriö käsittelee ainoastaan ne hakemukset, jotka on toimitettu määräajassa.

Ministeriön tarkoituksena on päättää lisärahoituksista 7.5.2021 mennessä.

Lisätietoja

Ylitarkastaja Tarja Koskimäki (Uusimaa), puh. 02953 30166, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Jukka Lehtinen (Kanta-Häme, Päijät-Häme, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi ja Satakunta), puh. 02953 30183, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Anne Mårtensson (Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala), puh. 02953 30104, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Mari Pastila-Eklund (Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Keski-Suomi), puh. 02953 30249, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Tiina Polo (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi), puh. 02953 30022, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Kari Korhonen, puh. 02953 30162, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Tarja Olenius, puh. 02953 30237, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Asiantuntija Johannes Peltola, puh. 02953 30292, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Ylijohtaja

Mika Tammilehto

Opetusneuvos

Tarja Olenius

Liitteet	<p>Liite 1. Esimerkinomainen laskelma opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin myönnettävän lisärahoituksen määräytymisestä ministeriön esittämien laskennallisten kriteerien perusteella</p> <p>Liite 2. Opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin myönnettävän lisärahoituksen laskennallisten myöntökriteerien perusteena käytettävien uusien opiskelijoiden Koski-tietojen poimintasäännöt</p>
Jakelu	Ammatillisen koulutuksen järjestäjät
Tiedoksi	<p>Akava ry Ammatillisen Aikuiskoulutuksen johtajat ry Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry Elinkeinoelämän Keskusliitto EK Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry Kirkkohallitus/Kirkon työmarkkinalaitos Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry Oikeusministeriö Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry Opetushallitus Saamelaisalueen koulutuskeskus Sivistystyönantajat ry Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry. Suomen Kansanopistoyhdistys ry Suomen konservatorioliitto ry Suomen Kuntaliitto ry Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry Suomen Oppisopimusosaajat ry Suomen Yrittäjät ry Tilastokeskus Toimihenkilökeskusjärjestö STTK Ry Työ- ja elinkeinoministeriö Urheiluopistojen Yhdistys ry Valtiovarainministeriö Aluehallintovirastot Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset Maakuntaliitot</p>